

Izhaja vsak pelek.
Uredništvo in
upravnštvo:
Kopitarjeva ulica št. 6.

NAŠA MOČ

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4'—
pololetna . . . „ 2'—
četrtnoletna . . . „ 1'—
Posamezna št. „ 0'10

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Stev. 18.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1914.

Leto IX.

Za kruhom.

Badgastein, mes. marca.

V strmem bregu, sredi smrekovega gozda divja šumeči slap; preko širokih skal v prostrtih curkih dere Aha v nizavo; na obeh straneh slapa vse polno najsijajnejših, milijone vrednih stavb — sam hotel, le tupatam kaka manjša hiša za trgovca in obrtnika. Vmes pa pota, steze, cesta — vse strmo. Nad tisoč metrov visoko; nikjer nobenega sadnega drevesa, nobenega vrtniča: le gozd, skala, breg — dom za orle in sokole, tem bolj divji, ker je osojen. Vroča (35 stopinj C.) voda v ogromnih množicah (20.000 hl na dan) izvira na levi strani; v umetnih rovih zajeta, napeljana po ceveh je na razpolago v hotelih in gostiščih. Z majem začno romati iz vseh krajev sveta (nad 20.000 ljudi na leto) semkaj iskat najradioktivnejših kopeli na zemlji; poleg kronanih glav ameriški milijarderji, angleški lordi — samo bogastvo, sam zunanji sijaj s svojimi revami in botegi: putiko, razdrapanim živčevjem, skvarjenimi prebavili. Turška železnica vodi skozi gozd nad tem divje krasnim krajem; prej je bilo treba z vozom 6 ur do prve postaje Schwarzach na progi Inomost-Solnograd.

Tudi zdaj ni mrtev Badgastein. Vse polno živih bitij, a ne razpasenih, putikavih, nego čvrstih kot dren, trdnih živcev, z mišicami kot jeklo. Ko odide bogatin, pride delavec; novih del, poprav, napeljav ga čaka vedno dovolj čez zimo. Vse pa mora biti gotovo, preden pride bogatin, ki ga ne vznemirja milijonar z berglami, pač pa revež v delavskem jopiču, v trdih, kovanih črevlji. Letos delajo novo električno centralo sredi slapa. Kar mrgoli jih ob vodi; cel dan mokri razbijajo skalo, jo razstreljavajo, prenašajo kamen in železje, tešejo, zidajo — po 26 do 28 vin. za uro. Hoteli so prazni, zanje pa seveda ni tam prostora, ven morajo na večer prenočit na slamo, po hlevih, h kmetom, katerih prostorne stavbe stoje tupatam na strminah nad Gasteinom. — Udobnost gre samo bogatinu, delavcu mora biti vse dobro. Milionar plača, kar mu računaš; par tisoč kron več ali manj se mu ne pozna, saj išče zdravja. Zakaj ne bi v takem kraju tudi delavec dobil boljše plače. S to ne izhaja, ko bi se hranil v gostilni, ker je življenje sila drago. Sami si kuhajo polento in pa žgance.

Tudi naših ljudi je dovolj zdaj v Badgasteinu. Ko se prične sezona, ne srečam izlepa Slovence; zdaj pa je še treba riti po snegu in vodi, pač! Poleg zdravilišča me srečata dva moža.

»Hvaljen Jezus!« me pozdravi sta-

rejši, orjak z osivelo brado, s krampom na rami.

»Slovenca? Odkod?«

»Iz Harij! — Iz Rogatca. Pokladamo kabel. Greva večerjat in spat.«

»Kako ste zvedeli za to delo?«

»Vse povedo. Zima doma ne da za služka. Moramo za soldom.«

»Bog vaju blagoslovi!«

Drugi dan dopoldne pri Moserju v gostilni. Dež lije zunaj, težko se dela. Premočeni delavci sede ob mizah, malicajo — vrček piva, kos kruha. Ob eni mizi sami Slovenci. Nemški delavci tihi, nepremični, vsak s svojo pipo v ustih, naši živahni, veseli. Glavno besedo ima Tolminec, od Kobarida doma, čvrst, rdeč, smijajočih oči, ki se norčujejo iz vsega, v norčijah iščejo utehe. Glavo ima obvezano z belo obvezo.

»Ti si jo dobil danes.«

»Sem in dobro. Nisem vedel, da imam butico trbo od kamna. Sklonjen sem šaril po vodi, pa pridrži kamen in kri se mi udere.«

»Ali si se oglasil za unfal?«

»Beži; tam dajo delavcu samo, če mu odtrga nogo; za pol glave ni nič. Sploh pa kaže delati. Preveč me stane, če sem za bolnega pisan. Manj dobim, pa cel dan čas. Hodiš krog, pa te zvabi zdaj to, zdaj drugo in brž si suh. Rajši delam.«

»Da bi le ne bilo treba brskati v ti vroči vodi.«

»Jaz sem si pomagal. Razpokali sta mi roki, pa sem ju zamazal s smolo. Ko sem prišel sem, me je prestrašil sneg. Pol metra ga je bilo. Stojilo se mi je in najrajši bi bil ušel iz te divjine. Doma so tudi gore; pa so vsaj čemu podobne. Naložili so nas na voz, pa smo se peljali v Hofgastein po orodje. Bil sem žalosten kakor še nikoli. Imel sem še eno krono. Iz obupnosti sem jo zapil. Zapijmo, fantje!«

Ni jim šlo. Vstanejo, pa gredo zopet v dež in sneg in vročo vodo, ki zdravi druge, njim pa dela razpoke na rokah in nogah. Prazni vrčki so ostali za njimi na mizah; samo za dvema drobnima fantičema frakelji.

Srčna želja, naj jih Bog varuje na tujih tleh pri trdem, nevarnem delu, mi je šla za njimi. Z njo pa druga, naj bi kmalu prišel čas, da bi se naš delavec zavedal, da ni sam, da za njim stoji močna organizacija, ki ga brani in podpira. Ali nismo mi krivi, da še ni prišel? Ali ni delavčeva zavest, ki si je želim, odvisna od naše zavesti, da smo pred vsem delavski narod?

Dr. J. K.

Sovražniki delavstva.

(Iz govora dr. Jan. Kreka na občnem zboru Podpornega društva delavcev in delavk v ljubljanski tobačni tovarnici.)

Ljubljana, 30. marca 1914.

Hud sovražnik delavstva.

Leta 1907. se je pokazal precej hud sovražnik delavstva. Bund der Industriellen (Zveza tovarničarjev) je namreč vložil na vlado spomenico, v kateri se izvaja, da se tobačnemu delavstvu predobro godi, kar da slabo na drugo delavstvo vpliva. Zveza teh tovarničarjev je silno močna. Vsi veliki tovarničarji, veliki bogataši, so zvezani v njej. Ta zveza vedno nastopa proti delavstvu. Najbolj pa spletkari takrat, kadar počiva državni zbor proti vsakemu izboljšanju državnega delavstva. V tistem poročilu leta 1907. se izrecno naglašalo, da se ljubljanskemu tobačnemu delavstvu predobro godi.

Ljubezen tovarničarjev do delavstva.

Vprašam pa sedaj, kako pa postavljajo ti tovarničarji zdaj. Na stotine delavcev so postavili v papirnicah in predilnicah na cesti. Celotna kranjska industrijska družba je bila svojem delavstvu tako kruta mati, da je pustila po več dni na teden svoje delavstvo počivati. Tako se vije kača v repi, tako se postavi vse na glavo.

Naša dolžnost je, da zdaj, ko se bližamo izboljšanju na gospodarskem trgu, zopet dvignemo svoj glas za izboljšanje delavskih razmer v državnih podjetjih in protestiramo proti nastopom zvezanih tovarničarjev proti delavstvu.

Država dolžna, da za svoje delavstvo skrbi.

Delavstvo samo ve, da more le najskromneje izhajati, četudi svoj pas stisne skupaj. Država je pa dolžna, da izboljša delavstvu razmere v svojih podjetjih. Velika industrija se z vso silo obrača proti temu, da bi se tobačnemu delavstvu izboljšale razmere. Ob takem času, ko se industriji nekoliko slabše godi, je pa vpitje še večji.

Izenačenje plač.

Zahteve tobačnega delavstva gredo za tem, da se kolikor mogoče plače zenačijo. Izpremenje naj se dnevne plače v tedenske, v gotovem času naj bi se opustile akordne plače in dale primerne tedenske plače. Statistika kaže, da dela delavka povprečno 20 do 25 let in je po tem invalidna. Skrbeti se pa mora, da, če se delavne razmere in plače izboljšajo, da nihče ne dobi manj. Potrebno bi bilo, da se za tobačno delavstvo določi letna plača.

Socialno zavarovanje.

V socialno-političnem odseku gredo posveti o socialnem zavarovanju naprej četudi počasi. 99 paragrafov smo že končali, jutri ob 10. uri se že na Dunaju v odseku posvetovanja nadaljujejo. Socialni demokratje sicer zopet preveč govore in tako rešitev predloge o socialnem zavarovanju zavlačujejo, tudi zastopniki industrije se oglašajo. Vsekakor naj bi se tudi delavstvo zganilo, da se stvar pospeši.

Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza in Prometna zveza.

Nasprotniki bodo poizkušali zdaj, ko je zašla Prometna zveza na napačno pota in stopa za tistimi, ki so se od krščanskih strank ločili in hodijo po svobodomiselnih potih, tudi napadali Avstrijsko krščansko tobačno delavsko zvezo. Povejte jim, da je »Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza« v dobrih rokah in da stopajo tisti, ki jo vodijo, po pravih potih. Ta zveza je v dobrih rokah. Vodijo jo dobri, pošteni, katoliški ljudje. Delavstvo jim lahko zaupa.

Spominska beseda rajnemu dr. Žitniku.

K sklepu spominsko besedo rajnemu dr. Žitniku, ki ste se ga tako lepo spomnili, ker je blagi rajnik res veliko dobrega storil. Spominjajte se nanj v molitvah in res naj njegov spomin ostane med vami nepozabljen. Kljub vsem slabim izkušnjam sem zaupanje v ljudi ohranil. Če mislim na tobačno delavstvo, vem, da to delavstvo ni samo zato združeno, da si pribori kak gros, ampak da ima tudi srce na pravem mestu. Zato tudi na svojega rajnega prijatelja dr. Žitnika ne boste pozabili.

Delo podpornega društva.

Ljubljana, 30. marca 1914.

Občni zbor Podpornega društva delavcev in delavk ljubljanskega tobačnega delavstva je zboroval danes v Ljudskem domu. Vodil ga je podpredsednik Novak, ki poda sledeče

predsedstveno poročilo,

ko pozdravi navzoča državna in deželna poslanka dr. Kreka in Gostinčarja.

Po zadnji statistiki dela v naši tovarnici 2083 delavcev in delavk, ki ima več organizacij, a najstarejša organizacija je Podporno društvo, ki obstoja že dvajseto leto in ki je s pomočjo naših poslancev v tej dobi že veliko koristnega za delavstvo pridobilo. Izboljšale so se plače, uvedle starostne doklade in izdatno izboljšale pokojnine, tako da se je splošno delavski položaj zelo izboljšal.

Skrivnost višniavih listin.

Angleški: Filipino. Slovenski: Dr. J. K.

»Poglej no, Ota San,« je zaklical tenak, otročji glas. »Ali vidiš velikega črnega pajka? Ali ni najgroznejši, največji pajek, kar si jih kdaj videla.«

Ota San, ki je slovesno opazovala naraščajočo vodo Kitajskega morja, se je brž obrnila in z malo stopinjami je prišla do otroka. Začudena je vzkliznila: »Res je, deklica, zelo velik pajek je ta,« sezula si opanke in naglo pomečkala mrčes, ki je v Korežidoru naveden.

Potem se obrne s smehljajočim licem k otroku, ki je strahoma gledal enega tistih orjaških pajkov, ki jih je toliko na Filipinskih otokih, ki pa niso, kakor pravijo, nič nevarni.

»Veliki pajek je res grd, res, deklica. Lil Gul se ga ne sme dotakniti. Če vidite velikega pajka, brž poklicati Ota San hitro, zelo hitro. Lil Gul ne poklicati Ota San, pa Master Kapten hud. Razumeš?«

Lil Gul je razumela in ročico v Ota Sanini široki, rjavi, nerodni roki, je počasi stopala po bregu in se večkrat prestrašeno ozrla nazaj proti nesrečnemu

pajku.

Lil Gul (listle girl = malo dekletce) je bila mila hčerka kapitana (stotnika) Roy Blackner. Kapitan je bil častnik obrežne, artiljerijske čete Zedinjenih držav, s sedežem v Korežidoru ob vzhodu v zaliv Manila. Znan je bil kot mojster v težki vodi vojaške tehnike in velikrat so mu izročili posebne naloge, ki so zahtevale zelo podrobno znanje in spretnost.

Bodi omenjeno mimogrede, da je kapitan, kakor marsikateri drugega umsko delavnega človeka, ko se je vtopil v študij zavitihi tehničnih vprašanj, njegovo delo popolnoma prevzelo in da je celoma pozabil, kaj se godi krog njega. Če ga je kdo klical za trenotje proč, je pustil mizo v velikem neredu, šel kamor so ga zvali, obenem pa v glavi reševal svojo nalogo in vrnil se k svoji mizi, mu navadno ni ušla nobena potezica njegovega premišljevanja in skora, da ni vedel, da je bil proč.

Kapitan je tako delal brez ozira na vsebino ali vrednost listin, ki so bili v njegovih posesti, in ki bi jih lahko kdo ukradel ali uničil. Toda kako naj se kaj zgodi tem listinam, ko so počivale v kapitanovi pisarni, v njegovem zasebnem stanovanju, kamor ni nikoli

nihče vstopil, razen kapitana samega, in časih za trenotje njegova draga žena ali ljubka hčerka z mehko vedno zvesto japonsko amah (pestuno) Ota San. Da, v resnici; v kapitanovi pisarni je bilo vse popolnoma varno.

Ota San je dobil po svojem umrlem bratu, častniku. Bila je zelo razumna japonska ženska, nedoločene starosti, ki je precej slabo znala angleški, kadar je sama govorila, ki je pa vse razumela, kar si govoril ž njo. Ota San je docela poznala svojo službo in svoje dolžnosti kot amah. Postala je Blackmerjevi gospe neprecenljive vrednosti, ker je s popolno varnostjo pazila na Lil Gul in še nadzirala dva služabnika domačina, ki sta služila pri kapitanu.

Poleg tega Ota San, različna od marsikake svoje japonske sestre, ni hotela nositi ameriške obleke in se je držala svoje čudne domače noše. Bila je zelo snažna in pripravna v svojem kimonosu, v japonskih nogovih in japonskimi slamnatimi opankami. Zvesta japonski šegi je vedno pustila opanke pred vrati, ko je vstopila v hišo in se je gibala krog v svojih nogovih tako brez šuma, kakor kapitanova mačka.

Kapitanovo stanovanje je imelo po-

lovico prijazne hiše na vzhodnem pobojju Koradžidora. Kapitan Craig je imel drugo polovico; ob tem času je bival sam v svojem stanovanju z enim služabnikom domačinom, družino je pa imel v Združenih državah.

Korežidor je največja ameriška trdnjava na vzhodu. Postavljena na vrhu »vzhodnega Gibraltarja«, nevidna od zunaj, ima najtežje in najmodernejše baterije. Dve izmed njih sta na jako važnem kraju, da branita vstop v Manilo miljo daleč v burno kitajsko morje; postavljeni sta bili vzporedno druga proti drugi in sta imeli enako število, kaliber in moč topov, znani pod imenom »Dvojčki«, uradno pa baterija A in baterija B. Bili sta najnovejši in najmočnejši bateriji, kar jih je bilo na Korežidoru. Strel iz ene izmed njiju bi porušil največjo bojno ladjo več milij daleč.

Zato so seveda skrbno varovali trdnavske načrte, in vsled tega je bil pač silno prestrašen poveljnik, kolonel Miller in poglavar vojaške divizije v Manili, Burton, ko sta zvedela iz brzojavke iz Washingtona, da je neki angleški častnik našel višnjeve listine, — načrte korežidorskih baterij na cesti v Kaluti v Indiji.

Ima pa slika o stanju tobačnega delavstva tudi svoje temne poteze. Ko so vpeljali stroje, se je delavstvo obremenilo z napornim delom, ki izčrpava do skrajnosti delovske moči. Za nadaljnje naše delo nas čakajo zato težavne naloge, ki jih pa upamo z božjo pomočjo in s pomočjo naših poslancev delavstvu v korist izvesti. Prosili bomo, dokler nas ne uslišijo, saj tistemu, ki trka, se odpre.

Ko se je Podporno društvo ustanovilo, je vladala med našim tobačnim delavstvom lepa sloga, kar dobro veste stare delavke in delavci. Delavstvo je nastopalo zato samo za izboljšanje delavskih razmer, izobrazilo se je. Tudi zdaj moramo še vedno za naše koristi nastopati, a obenem se pa moramo tudi boriti z nasprotniki, s socialnimi demokrati, zadnje čase pa celo z naprednjaki, dasi so slovenski naprednjaki, osobito tobačno delavstvo zaničevali in je v svojem časopisju grdili, a v tem boju ostanemo trdni in neomajeni, ker vemo, da je z nami ogromna večina tobačnega delavstva v Ljubljani.

Razmere tobačnega delavstva se lani niso nič izboljšale, marveč celo poslabšale. Gospodarski položaj je tak, da se proizvodni stroški znižajo, a delo se večinoma zviša. Tobačna režija ima zato vedno več koristi, kakor delavstvo. Kljub neugodnemu položaju pa naše društvo lani ni počivalo, delalo je neumorno, vlagalo prošnje in spomene, prirejalo sestanke, shode, izlete, veselice, kakor razvidite iz poročila tajnice.

Vpeljali so se v posameznih oddelkih odseki, ki so sicer delovali, a leta 1914. moramo organizacijo odsekov popolnoma izpopolniti in izvesti.

Zelo živahno je deloval lani pogrebni zaklad, ki šteje že sam kot tak nad 1200 članov. Tudi nanj naj delavstvo ne pozabi in naj se ga tesno oklene, ker pogrebni zaklad je nad vse koristen.

Poročilo tajništva.

Poroča tajnica Mivi Andlovic.

Na zadnjem občnem zboru našega društva je bil izvoljen sledeči odbor: Alojzij Čatar, predsednik; Ivanka Kossec, podpredsednica; Ant. Novak, podpredsednik; Mici Andlovic, tajnica; Iv. Prek, njena namestnica; Mici Rojc, bla-

gajničarka; Karolina Rotter, njena namestnica; Valentin Sever, namestnik blagajnika. Odborniki in odbornice so: Matija Belc, Ivan Založnik, Franc Kozamernik, Nežika Fabjan, Ivanka Simončič, Karolina Vidmej, Marija Pliberšek. Lani izvoljeni odbor je imel seje dne 24. junija, 1. julija, 10. julija, 18. julija, 24. julija, 25. julija, 20. avgusta, 1. septembra, 22. septembra, 29. septembra, 8. oktobra, 24. oktobra, 7. novembra, 12. decembra, 30. decembra, 20. januarja 1914., 22. januarja, 27. januarja, 30. januarja, 9. februarja, 13. februarja, 17. februarja, 4. marca, 9. marca in dne 26. marca 1914.

Iz tega se pač razvidi, da je odbor pridno deloval, in to tembolj, ker se mora tudi upoštevati dejstvo, da se vsak petek snidejo odborniki in odbornice, ki se o tekočih in o nujnih zadevah posvetujejo.

Izlet v Strunjan.

Nanj se gotovo vsi in vse z veseljem spominjamo. Bil je lep. Omeniti mi je, da so lepo pele pevke Katoliškega društva za delavke pod vodstvom pevovodje ravnatelja Ferjančiča, propovedoval in maševal je č. g. p. Teodor. Deputacija se je v Trstu tudi poklonila previšenemu tržaško-koprskemu škofu dr. Karlinu.

Romanje na Brezje.

Lansko leto je bilo tudi zato zanimivo, ker nismo priredili le letni izlet v Strunjan, marveč smo še poromali tudi 21. septembra 1913 na Brezje. Odborniki in odbornice so pa enkrat skupno poleteli tudi na Sv. Jošt.

Za delovske pravice.

Odbor je v svoji seji dne 1. julija 1913 sklenil, da se odpošlje spomenica po poslancu Gostinčarju, da bi jutranji gorenjski vlak prej kot dozdaj v Ljubljano dohajal. Naša prošnja se sicer ni uslišala, ampak obljubilo se je, da se bodo na njo ozirali. Vsekakor pa ta naša in zahteva vsega ljubljanskega delavstva, ki stanuje ob gorenjski progi ne sme ostati pozabljena in pozivamo poslance, da naj nam ta prepotrebni vlak izposlujejo.

Cesarska maša.

Na iniciativo naše organizacije je s sveto mašo pod milim nebom ljubljan-

ske tobačno delavstvo slavilo dne 4. oktobra 1913 cesarjev jubilej.

Na shodu

dne 8. oktobra 1914 pri Uncu, prej Weiser, je poročal državni poslanec Gostinčar. Sklenilo se je sestaviti spomenico, ki se je po naših poslancih izročila glavnemu ravnateljstvu.

Za umrle člane

smo imeli sveto mašo dne 2. novembra pri sv. Jakobu. Pele so pevke Katoliškega društva za delavke.

† Dr. Ignacij Žitnik.

V seji dne 30. decembra smo se spomnili velikega zagovornika krščansko-socialnega tobačnega delavstva kanonika dr. Ign. Žitnika, katerega prerana smrt je globoko pretresla i tobačno delavstvo, za katero je nepozabni rajnik veliko dobrega storil.

Naša letošnja predpustna veselica

v »Unionu« je, kakor Vam je že vsem gotovo v spominu, izborno uspela. Celo blagajničarka je bila z njo zadovoljna.

Naši letošnji načrti.

Na zaupnem sestanku dne 13. februarja se je sklenilo, da gremo dne 10. majnika k Sv. Valentinu. Že danes opozarjam na ta izlet.

Letos smo nameravali poromati k Sv. Antona v Padovo. Ker se pa letos slavi 500letnica ustoličenja pri Gospej Sveti, smo sklenili, da poromamo h Gospej Sveti in da ob tej priliki obiščemo tudi Celovec in pa Vrbsko jezero.

Blagajniško poročilo

poda blagajničarka Marija Rojc. Razvidno je iz razpredelnice. Denarno stanje društva je dobro in vzorno.

O pogrebem zakladu je poročal podpredsednik Novak, ki vodi ta zaklad.

Ko se izvedejo volitve, je govoril poslanec dr. Krek. Njegov govor objavljamo na drugem mestu. Poslanec Gostinčar je ožigosal postopanje naših nasprotnikov.

Za pospešitev socialnega zavarovanja se sklene na predlog podpredsednika Novaka odposlati načelniku socialno-političnega odseka pismo, ki zahteva, da naj se posvetovanja v odseku tako pospeše, da reši odsek predlogo vsaj do takrat, ko se zopet skliče poslanska zbornica.

Podpredsednik Novak zaključi nato občni zbor.

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Gorje. Na praznik sv. Jožefa je priredila naša skupina J. S. Z. v cerkveni dvorani zaupni sestanek. Tovariš A. Slamnik je poročal o delovanju J. S. Z. v letu 1914. Člani so z zanimanjem sledili poročilu. Navduševal je člane, naj agitirajo pri svojih tovariših za J. S. Z., ker edino ta organizacija je prava za naše delavstvo, ker je na podlagi krščanstva. Naša skupina šteje sedaj 51 članov. Ker je več takih, ki niso pri nobeni bolniški blagajni, se je začelo misliti, da ustanovi skupina svojo bolniško blagajno po načinu, kot je ima tukajšnje gasilno društvo za svoje člane. Pri mesečni odborovi seji dne 22. svečana se je tudi sklenilo, da se plača za vsakega umrlega člana ena sv. maša. Pri tej seji se je tudi sklenilo, da skupina priredi v letošnjem letu 4 javne shode, in sicer 3. maja, 28. junija, 6. septembra in 8. novembra. Skupina ima dne 13. aprila ob 11. uri dopoldne v cerkveni dvorani mesečno odborovo sejo. Vabite se vsi g. odborniki, da se te seje vsi udeležite.

Sava. Jako slabo mora iti v rdečem konsumnem društvu, ko pišejo v »Zarji«, kako poceni da prodajajo, nasprotno pa, kako drago je v »klerikalnem« konsumu, pa še vendar še njih somišljeniki rajši kupujejo v klerikalnem konsumu, kakor pa v njihovem. Kje je iskati vzrok? Ozmimo se nazaj v preteklo leto in vzemimo v roke računska zaključka za leto 1913. Iz računskih zaključkov je razvidno, da je »I. Delavsko konsumno društvo« prodajalo leta 1913. 5% ceneje kot socialno-demokratično in da je dalo 6% dividendo, socialno-demokratično le 4%. Iz teh podatkov je razvidno, da se je prodajalo v I. delavskem konsumnem društvu 7% ceneje kot v socialno-demokratičnem. Koliko si skozi to na leto eden ali drugi prihrani, to si lahko vsak sam izračuna. Recimo, da porabi ena družina tisoč kron na leto — je za 70 kron na boljšem — lep dobiček. Torej sodrugi, kje je cenejši? Ali pri vas ali pri nas? To menimo, da vendar ne boste trditi, da računski zaključki niso pravilno sestavljeni, ker so pregledani in potrjeni od nadzorstva in javnih oblasti. Mislimo, da bode to zadostovalo; ako pa ne, bodemu drugič bolj natančno

prereševali in primerjali vaš računski zaključek z našim, da bode vsak lahko sprevidel, kje se boljši gospodari in kje je več požrtvovalnosti in zmisla za gmočno korist delavstva. Končno se še pobahajo v »Zarji«, da zapirajo prodajalno ob pol 8. uri zvečer, obenem pa sami priznavajo, da le takrat, kadar ni odjemalcev, ako pa so, imajo pa odprto tako dolgo kot drugi trgovci. Mi jim damo čisto prav v tem oziru, ker to kaže, da imajo vsaj nekaj zmisla o pravem gospodarstvu, ker nespametno bi bilo zgati petrolej za prazno prodajalno in opvzročati nepotrebne stroške.

Št. Janž na Vinski Gor. Na praznik Marijinega oznanjenja dne 25. marca je imela naša skupina J. S. Z. dva lepo uspešna shoda. Prvi shod se je vršil ob 9. uri dopoldne, drugi ob 3. uri popoldne v cerkveni hiši. Na obeh shodih je govoril naš rojak g. Vekoslav Zajc iz Maribora. Na shodu nam je razodel dele naših slovenskih poslancev v zadnjem zasedanju deželnega zbora. Povedal nam je vesele novice, da so sklenile obrtne olajšave mirovna sodišča ter glede novodohodninske davka, da bo s tem zadobil naš kmet, oziroma zidarji željno pričakuječe olajšave. H koncu je govornik pozival vse navzoče, da se brez izjeme pridno oklenejo J. S. Z. Navdušenje je bilo veliko in je že ta dan pristopilo več novih udov k zvezi. Upamo, da bode današnji dan ostal v spominu ter obrodil stoteran sad. Zborovalci so prosili govornika, naj pri priložnosti zopet kmalu pride, kar jim je govornik z veseljem obljubil.

Maribor. V soboto, dne 4. aprila priredi J. S. Z. zvečer ob 7. uri shod v Združni zvezi, Koroška ulica št. 5. Delavci, rokodelci, posli in železničarji, vsi na shod, da izvedemo še več, kake vežnosti je J. S. Z. Nobeden naj ne zamudi tega shoda.

Gradec. V nedeljo, dne 29. marca je sklicalo štajersko okrožje J. S. Z. velik shod za graške srednje- in zgornještajerske delavce v Prokopigasse šte. 12. G. Jožef Praprotnik, predsednik skupine J. S. Z. otvori zborovanje in pozdravi vse navzoče ter podeli besedo okrožnemu delavskemu tajniku štajerskega okrožja J. S. Z. g. Vek. Zajcu iz Mariboru. Govornik nam je v svojem enurnem govoru vsestransko pojasnil, kako neobhodno potrebno je, da se vsi, ki si s svojimi rokami služimo svoj kruh, organiziramo v J. S. Z. Razkril nam je ubogo zapeljano socialno demokracijo, kako pogubno koraka v grozne prepade. Oni bi radi imeli brez dela nebesa na zemlji ter pravijo, da se morajo sploh duhovniki odpraviti. — Gospod Kovač je v jedrnatih besedah priporočal vsem, naj se trdno oklenejo J. S. Z. ter nam podal poročilo o glavnem blagajnem stanju J. S. Z. v Ljubljani. Pred J. S. Z. g. Josip Praprotnik je stavil resolucijo, da bi se ustanovil odsek pri J. S. Z., da bi začeli delati na to, da bi dobili lastne društvene prostore ter končno navduševal vse zborovalce k pristopu v J. S. Z. Oglasilo se je že ta dan prav lepo število članov k J. S. Z., posebno pa služkinj se je prav veliko oglasilo. V kratkem želijo vrle Gradčanke si ustanoviti svojo skupino.

Iz Idrije. Pri rdečih sodrugih se naglo avanzira. V časnikih smo brali, kako je naš znani Ante Kristan prišel do časti biti dvakrat ravnatelj in imeti plače do 10.000 K. Te-te, ta jo je pa zadel! so vse vprek govorili, nekateri delali opazke, katere pa nočemo ponavljati, ker tudi nasprotnika nočemo moralnično uničiti. Pač pa nam je prišlo v spomin vse delovanje Kristanovo v Idriji, saj so oni, ki ga poznajo očitno o tem govorili. Prišel je pred kakimi 12 leti v naše mesto tako ubog in brez sredstev, da je bil zadovoljen z najmanjšo plačo. A ko si je enkrat dobro poslal, tedaj pa oni niso dobro zadeli, ki so mu pomagali do službe. Izrinil je iz odbora počasi vse stare in odbral nove moči, ki so šle slepo za njim. Ker je z delavci hodil tudi na izprehod, sploh raji bil v njih družbi, kakor v kaki frakciji, si je pridobil neomejeno oblast nad delavstvom. — Naprednjaki so pa enkrat sklicali shod in tistega jim je Kristan razbil. Ni vedel, da je pol. društvo Jednakopravnost sklicalo javen shod in je predsedstvo in govorniki že določeno. Raz odra so morali ves generalni štab liberalcev, med njimi tudi Gangl. Radi tega so ga tožili in Kristan bi moral biti zaprt, a sedaj so mu zanjke nastavili. Ako pri volitvah daš na razpolago vse svoje sodruge naprednjakom, od tožbe odstopimo, če ne boš zašit. In od istega časa je nastal prevrket pri rdečih sodnijnah. — Vsaj tako so javno govorili in dejstva kažejo. Soc. demokrati so kar naenkrat postali gorki zavezniki liberalcem, malokateri sodrug je imel toliko samozvesti in nevpogljivosti, da se ni vpognil, velikanska večina je šla

Prejemki.

Bilanca pogrebnege zaklada za leto 1912. in 1913.

Izdatki.

	K	v.	K	v.		K	v.	K	v.
Pristopnin 1254, a 60 v.	752	40			Plačalo posmrtnin 12 po 100 K, 1 po 90 K . . .	1290	—		
Posojilo	132	70			Vrmeno posojilo	132	70		
Posmrtnin 13.890 a 10 v.	1389	—			Račun Kat. tiskarne	270	10		
Dodatek	—	04	2274	14	Račun Senice-Bizjak	29	50		
					Pisarniške potrebsčine	8	10	1730	40
					Saldo			543	74
			2274	14				2274	14
Na hranilni knjigi šte. 34.125 dvignjeno			200	—	Na hranilno knjigo št. 34.125 vloženo			690	—
Saldo			543	74	V blagajni			53	74
			743	74				743	74
Prejemkov			2274	14					
Izdatkov			1730	40					
			4004	54					

Za leto 1913. od 1. julija do 31. decembra.

Čisti preostanek			543	74	3 posmrtnine po 100 K			300	—
Pristopnin 8 a 60 v.	4	80	326	90	Saldo			570	64
Posmrtnin 3221 a 10 v.	322	10							
			870	64				870	64

Dne 1. januarja 1914 v dobro 570 K 64 vin.

Promet.

Dohodkov 2601 K 04 vin. — Izdatkov 2030 K 40 vin.

Računski sklep za leto 1913.

Mesec	Dohodki		Izdatki		Več		Manj	
	K	v.	K	v.	K	v.	K	v.
Januar	1508	60	335	80	1172	80	—	—
Februar	457	20	319	40	137	80	—	—
Marec	467	80	377	86	89	94	—	—
April	455	80	393	50	62	30	—	—
Majnik	451	—	490	55	—	—	39	55
Junij	459	—	315	—	144	—	—	—
Julij	455	10	387	50	67	60	—	—
Av gust	454	—	618	48	—	—	164	48
September	442	90	387	85	55	05	—	—
Oktober	460	10	944	45	—	—	484	35
November	433	70	254	—	179	70	—	—
December	453	80	822	52	—	—	368	72
	6499	—	5646	91	1009	19	1057	10
			852	09			852	09

Aktiva.	Bilanca za poslovno leto 1913.				Pasiva.			
	K	v.			K	v.		
Gotovina 31. decembra 1913	852	09	Knjižica št. 27.996		12018	73		
Knjižica št. 27.996	12018	73	Knjižica št. 32.835		436	10		
Knjižica št. 32.835	436	10	Delež N. M.		200	—		
Delež N. M.	200	—	Gotovina		852	09		
	13506	92				13506	92	

slepo za Kristanovo komando. Tudi še sedaj, ko Kristana ne marajo v Idriji, velja še vedno njegov vpliv, njegovi učenci se še trdno drže njegovih navodil. — To pa menda tudi vzrok, da so ga v Ljubljani imenoval ravnateljem pri »Splošnem kreditnem društvu«. Radi strokovne izobrazbe v bančnem poslovanju ga gotovo niso, saj nima o tem kakih spričeval niti prakse. Pač prakso ima, a kakšno. Pri nas je bil več let tudi ravnatelj pri običnem konsumnem društvu. A vendar mu je en sam uslužbenec pofulil 18.000 K, pa Kristanu so računi bili vedno v redu, še ko je iz Ljubljane sem hodil delat račune, ni dobil napake. Šele drugi so jo dognali. Iz tega sklepamo, da so nova čast in novi dohodki obdali, le radi politike. Za njim bo slepo šla masa delavcev pri vsakih volitvah, če bo pa to kred. društvu na propeh, je druga stvar. Društvo se ustanovi za več let, a politična struja se pa hitro menja. Tudi rdeči sodrugi bodo počasi spregledali, da se ne gre za stvar, za njihovo zboljšanje, pač pa za profit nekaterih oseb in takrat bo kred. društvo na škodi.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

LETNO POROČILO AVSTRIJSKE KRŠČANSKE TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE LETA 1913.

Zadovoljive so pa razmere blagajne. Za 5000 so se pomnožili prispevki, katerih dober del se pa mora še zaračunati za leto 1912. Dohodki so se povišali za približno 3500 kron, ki so se pa skoraj popolnoma vzravnali s povišanimi izdatki. Osebito so se povišali izdatki za podpore, in sicer nad 5000 K. Zveza je priredila več socialnih tečajev, ki so se dobro obnesli. Premoženje se je zopet povišalo za okroglo 13.000 K, kar dokazuje, da je uprava dobra.

Stanje članov je sledeče:

Stanje 1. januarja 1913 . . . 6030
Pristopilo 468
Skupaj 6498

Izstopili so:

Vpokojenih 163
Umrli 35
Drugi razlogi 296 494
Ostalo 6004

Članov je 409 moških in 5595 žensk. Znižalo se je število članov za 26.

V 13 tvornicah je nad 10 odstotkov organiziranih v naši organizaciji, kar dokazuje sledeča razpredelnica:

Hainburg	25-53	odstotkov
Dunaj-Ottakring	32-17	"
Dunaj-Rennweg	15-38	"
Linc	19-77	"
Hallein	14-23	"
Fürstenfeld	26-84	"
Ljubljana	53-44	"
Rovinj	37-20	"
Sacco	48-76	"
Schwac	59-06	"
Bautsch	25-71	"
Novi Jičín	19-63	"
Cvitav	28-04	"

Poročilo blagajne za leto 1913.

Dohodki:

Saldo od 1. januarja 1913	K 34.732-35
311.761 tedenskih prispevkov a 30 h	93.528-30
17.546 zveznih prispevkov a 2 h	350-92
456 vpisnin a 40 h	182-40
Obresti	1.776-67
Koledar	1.235-—
Strokovni listi	79-42
Brošure	158-14
Strokovna komisija	711-50
Dobro skupin	14-91
Razno	272-88
Svota	K 133.044-89

Izdatki.

Podpore:

Bolniščina	K 46.525-84
Porodniščina	6.465-—
Mrtvaščina	980-—
Podpora za orožne vaje	167-40
Izredne podpore	80-—
Pravno varstvo	634-50 K 54.852-74

Izobrazba:

Strokovni listi	K 8.074-77
Poučni tečaji	236-—
Knjižnica	211-47 K 8.522-24

Uprava:

a) stvarna	K 2.379-73
b) osebnostna	6.187-09 K 8.566-82

Razni:

Obresti skupinam	K 9.343-11
Agitacija	1.032-10
Delegacije	470-18
Strokovna komisija	1.950-50
Koledar	926-60
Vrednostni papirji	5.734-38
Rezervni sklad	459-15
Zaostanki skupin	78-36
Razno	67-89 K 20.671-27
Svota	K 92.613-07
Saldo 31. decembra	40.431-82
K 133.044-89	

Izkaz o premoženju:

Dun. osr. hranilnica	K 16.341-16
Dun. občinska hranilnica XVII.	1.259-99
Avstr. delavski kredit	10.104-16
Länderbanka	1.565-—
Poštna hranilnica	1.830-80 K 31.101-11
Posojila stavbni zadrugi	8.135-—
Gotovina	1.195-71
Vrednostni papirji in deleži	13.334-13
Oprava	2.289-33
Obresti	943-02
Krajne skupine	K 12.633-65
Inventar skupin	1.263-16 K 13.896-81
Zvezino premoženje	K 70.895-11

Dohodki 1913	K 98.212-54
Izdatki	92.613-07
Zvezino premoženje	K 5.699-47

Premoženje je znašalo:

1. januarja 1913	K 57.951-49
31. decembra 1913	70.895-11
K 12.943-62	

Ce primerjamo s prejšnjimi leti se pokaže

	1913	1912
Število prispevkov	311.761	308.870
Dohodki na članarini	K 93.528-30	K 91.386-96
Vsi prejemki	98.312-54	94.750-61

Izdatki:

Podpore	K 54.852-74	K 49.569-15
Izobrazba	8.522-24	9.655-43
Uprava	8.566-82	8.374-54
Skupaj	92.613-07	89.203-37

Izdatki centrale v odstotkih:

Podpore	59-2	odstotkov
Izobrazba	9-2	"
Uprava	9-3	"
Skupinam	10-0	"
Drugi izdatki	12-3	"
100-0	odstotkov	

Od dohodkov se je izdalo za

podpore	59-2	odstotkov
izobrazbo	8-7	"
upravo	8-7	"
obresti skupinam	9-5	"
drugi izdatki	11-5	"
zvišanje premoženja	5-7	"
99-9	odstotkov	

Na vsakega člana odpade za

podpore	K 9-14
izobrazbo	1-42
upravo	1-43
druge izdatke	3-44
K 15-43	

Vsak član prispeva za

podpore	17-5	vinarjev
izobrazbo	2-7	"
upravo	2-7	"
obresti skupinam	2-9	"
druge izdatke	3-6	"
prirastek premoženju	1-8	"
31-2	vinarjev	

Strokovnih listov smo izdajali

„Fachblatt der Tabakarbeiter“	108.500	iztisov
„Glasnik“	65.000	"
„La squilla“, za italijanske člane	74.360	"
Skupni nalog	247.860	iztisov

Izdali smo za časopisje

„Fachblatt der Tabakarbeiter“	K 4.491-32
„Glasnik“	1.697-45
„La squilla“	2.186-—
K 8.074-77	

Skupine so imele:

Dohodkov	K 9.441-41
----------	------------

Izdatkov:

za agitacijo	K 800-76
izobrazbo	605-78
upravo	2.513-60
izredne podpore	939-62
drugi izdatki	1.865-06
Vsota	K 6.724-82

Premoženje skupin:

Stanje blagajen	K 12.633-65
Inventar, knjižnice	1.263-16
Vsota	K 13.896-81

Pregled o delovanju krajin skupin.

Krajna skupina	Shodi	Seje	Konference z zaupniki	Druge priredbe	Hišna agitacija	Poučni tečaj	Ali ima krajna skupina knjižnico
Bavč	2	5	—	—	ne	ne	da
Fürstenfeld	3	14	3	2	ne	ne	da
Hainburg	2	15	8	1	ne	ne	da
Hallein	6	10	—	2	ne	da	—
Celovec	2	11	3	—	ne	—	—
Ljubljana	3	12	24	—	—	—	—
Landskron	2	8	—	—	—	—	—
Linc	8	13	2	—	ne	da	—
Novi Jičín	6	12	—	—	da	—	—
Rovinj	1	—	—	—	—	da	—
Sacco	2	5	10	—	—	da	—
Swaz	7	12	1	—	—	da	—
Sternberg	3	3	2	1	—	—	—
Dunaj-Ottakring	2	12	2	—	—	—	—
Dunaj-Rennweg	3	5	—	—	—	—	da
Cvitava	6	11	3	—	—	—	da

DRUŠTVA ZVEZE.

Razvoj naših Zvezinih društev je bil, v kolikor tiče tobačnih skupin poljske zveze, skozi in skozi dovoljen. Poročilo od češke krščanske tobačne delavske zveze še ni došlo, vsled česar se ne more poročati, v koliko je ta zveza napredovala. Gotovo je pa, da je tudi ta zveza napredovala, če se tudi mora priznati, da le počasi napreduje. Ojačenje naših zvezinih društev se kaže v doneskih, ki so se nam doposlali in ki so se podvojili. Kako da je napredo-

vala naša poljska zveza, pa kaže sledeče poročilo:

Krščanska tobačna delavska organizacija v Galiciji leta 1913.

Krščanska tobačna delavska organizacija v Galiciji, del poljskega kršč. strokovnega društva s sedežem v Krakovu, je leta 1913. lepo napredovala.

Ustanovila se je krajna skupina v Jagelnici (majnika 1913). Zdaj so v vseh galiških tobačnih tvornicah krščanske strokovne organizacije.

Z ustanovitvijo skupine v Jagelnici je končana prva organizacijska naloga. V vseh tobačnih tvornicah se sedaj nahajajo skupine krščanskih organizacij. Gre zdaj za to, da se bo pridno naprej gradilo. Upamo, da se to tudi posreči in da ni več daleč tisti čas, ko se zedinijo vsi tobačni delavci v naši zvezi.

V poročevalnem letu je krščanska organizacija v Galiciji napredovala tako glede na število članov kakor tudi glede na blagajniške razmere. Število članov je znašalo leta 1911. 330, l. 1912. 494, leta 1913. pa 654. Leta 1913. je pristopilo 160 novih članov, in sicer v Jagelnici 86, Krakovu 128, Monasterzyski 210, Wineku 210 in v Zablotovu 47.

Stanje blagajne leta 1913. je bilo tako-le: Lastno premoženje krajin skupin koncem leta 1913. je znašalo: Gotovina 1371 K 72 vin., inventar 1046 K 32 vin., skupaj 2418 K 04 vin. Skupini v Krakovu in Zablotovu imata lastni blagajni za predujeme.

O živahnem agitatoričnem delovanju pričajo te-le številke: Leta 1913. je

bilo 70 odborovih sej, 44 shodov, 25 znanstvenih predavanj in 25 drugih prireditev. Rešenih je bilo 416 spisov, knjižnice krajin skupin imajo nad 400 zvezkov.

Naš napredek dokazujejo volitve v bolniške zavode. Pridobili smo 856 glasov. Krščanski kandidati so imeli leta 1912. le 989, a leta 1913. že 1845 glasov. Z dvema kršč. kandidatoma smo sicer prodrli le v Monasterzyski, a kljub temu smemo biti ponosni na uspeh volitev, če pomislimo, da so dozdej le rdečkarji zmagovali.

Dne 7. septembra 1913 se je sklicala druga deželna konferenca v Lvov, ki je med drugim sklenila, da se odpošlje deputacijo na Dunaj, ki naj merodajne činitelje pouči o najnujnejših zahtevah gališkega tobačnega delavstva. Deputacija je bila pri glavnem ravnateljstvu kakor tudi pri voditelju finančnega ministrstva dr. Engelnu. Obljubili so ji, da se bodo na v spomenici izražene želje ozirali.

Organizacija se je leta 1913. neprestano trudila, da služi interesom tobačnega delavstva. Kjer je bilo potrebno, so posredovala vodstva krajin skupin pri tvorniških ravnateljstvih. Več prošenj se je glavnemu ravnateljstvu odposlalo. Strokovno glasilo je stvarno razpravljalo o važnih delavskih zadevah, ki so se tudi na shodih obravnavale.

Organizaciji tobačno delavstvo zelo zaupa. Tudi drugi ljudski sloji že priznavajo njeno vrednost in važnost. Upamo, da še bolj napredujemo in od tismeno proč rdečo organizacijo.

Dohodki in izdatki krajin skupin v letu 1913.

Krajna skupina	Dohodki				Izdatki												Centrali
	Vpisnina		Pri-spevki	Bolniška podpora		Po-rodniška podpora		Podpora zaorožne vaje		Mrliške podpore		Obresti skupin					
	K	h		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h		
Bavé	12	60	4.224	—	2.072	63	270	—	—	—	30	—	422	40	1.441	54	
Fürstenfeld	37	60	6.965	70	3.251	54	345	—	30	—	40	—	696	57	2.640	19	
Hainburg	22	—	8.201	10	5.432	94	470	—	20	—	50	—	820	11	1.430	05	
Hallein	4	—	1.211	10	439	42	110	—	—	—	13	—	121	11	514	57	
Celovec	2	80	1.513	20	857	88	30	—	—	—	—	—	151	18	476	94	
Ljubljana	17	20	18.260	40	9.040	24	1.680	—	20	88	330	—	1.826	21	5.400	27	
Landskron	2	40	717	60	183	56	10	—	—	—	—	—	71	76	454	68	
Linc	10	80	3.933	60	2.022	48	240	—	—	—	30	—	393	36	1.258	56	
Novi Jičín	11	20	4.653	60	1.726	44	210	—	10	—	60	—	465	36	2.193	—	
Rovinj	10	40	7.083	90	2.511	92	570	—	9	32	70	—	708	33	3.224	73	
Sacco	19	20	12.696	60	7.919	80	1.100	—	67	20	120	—	1.269	66	2.239	14	
Swaz	14	40	9.525	60	4.621	68	830	—	—	—	70	—	952	57	3.065	75	
Sternberg	2	20	1.909	20	892	48	60	—	—	—	30	—	190	82	738	10	
Dunaj-Ottakring	6	—	5.495	70	2.997	92	180	—	10	—	100	—	549	57	1.664	21	
Dunaj- Rennweg	—	—	1.077	—	470	80	110	—	—	—	10	—	107	70	378	50	
Cvitav	8	—	5.432	70	1.806	80	270	—	—	—	10	—	543	27	2.810	63	
Krajneskupine	4	—	627	30	777	28	—	—	—	—	—	—	53	13	300	89	
	184	80	93.528	30	46.525	14	6.465	—	167	40	980	—	9.343	11	30.231	75	

Francoska za armado. Francoska vlada zahteva 1410 milijonov frankov za oboroževanje. Slabo znamenje, ki je tem slabše, če se pomisli, da Rusija zida na naši in nemški meji vojaške železnice.

Hčerke ruskega carja se može s princ na Balkan. Srbski prestolonaslednik in rumunski princ Karel poročita hčerki ruskega carja.

Izdajatelj in odgovorni urednik Miha Moškerc. — Tisk Katoliške Tiskarne.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!

Samo 5 dni! iz Havre v New-York

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linijo iz Havre v New-York in listke za povratek iz Amerike v staro domovino, po najnižji ceni

in brezplačno pojasnila daje samo **ED. ŠMARD** potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v hiši „Kmetске posojilnice“.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA Mestni trg 18. Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izbor vezanin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, savratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezanje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

KUC

Zdravilsko pripravljeno kriticorečno vino, daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštne povzetju K 480.

Edina zaloga **BR. NOVAKOVIĆ** veletrgovina vina, vermuta, marsale, malage, konjaka, žganja itd. **LJUBLJANA.**

Sladni čaj-zajtrk!

Krili 50% prihranka in okusen zajtrk, južina! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakaa, sladne kave, pijejo sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto mleka za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime Sladni čaj. Je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse št. 108, Zdravje! Josefstädterstrasse št. 26, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackstrasse št. 4. Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči tukaj navedeni trdki Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

"ZENIT"

Tovarne za asbestškrilj „ZENIT“ družbe z om. zavezo, Mor. Žumberk dobavljajo najboljši in najcenejši **krovski material**

Razširjajte med delavstvom Uaše glasilo **„Našo Moč“.**

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kaplje soper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posiljalni prašek, proti oginjanju otrok in proti potenju nog, steklenica 50 v.
Ribi je olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, škafica 60 v.
Tinktura za želodec, o vajalno in želodec krepljivo sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

Putniki v Ameriko
Hiter, toplejši, po ceni in
našejši potovati naj se obrnejo
na **Simona Kmetetka**
v Ljubljani, Kolodvorske ulice 20.
Razpisane Pojavila dajo se brezplačno.

Največja in najstarejša tovarna lončenih peči in raznih lončenih izdelkov **Avđust Drelse, Ljubljana**

Mnogokrat odlikovana.

Priporočajo se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na **Štedilna ognjišča in peči**

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem, samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustrirani ceniki so na razpolago.

Varstvena znamka.

Peter Kozina & Ko. Tovarna čevljev v Trzinu, Gorenjsko.

Najmodernejšo podjetje monarhije. Otvoril sem lastno prodajalno

Na drobno v Ljubljani Na debelo Breg št. 20 (Cojzova hiša).

Gričar & Mejač Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Solidno izdelane **dežnike in solnčnike** priporočajo

po najnižjih cenah **L. Mikusch, Ljubljana, Mestni trg št. 15.**

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

Janko Češnik (Pri Češniku) **LJUBLJANA** Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba pošena in zanesljiva.

Svoji k svojim!

A. LUKIĆ

Ljubljana, Pred Skofijo št. 19.

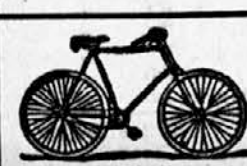
Konfekcijska trgovina

za dame, gospode, dečke in deklice

se najtopleje priporočajo.

IVAN JAX in SIN v Ljubljani, Dunajska cesta 17

priporočajo svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in šivalnih strojev

= za rodbino in obrt. =

Najboljša, naisigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilijče, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 3/4 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

A. & E. SKABERNE, Mestni trg št. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor seviljoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, četirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebščine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Velika skladišča v prvem nadstropju